

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Mf.I.50.003/2021/6.

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Stefán Éva ügyvéd (CÍM) által képviselt FELPERES NEVE, CÍM alatti lakos felperesnek – a Dr. Marssó Péter ügyvéd (CÍM) által képviselt ALPERES NEVE, CÍM alatti székhelyű alperes ellen munkáltató egészségsértése miatti kárfelelőssége iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 4.M.70.222/2020/9. számú ítélete ellen a felperes 10. sorszámú fellebbezése alapján indult másodfokú eljárásban tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az állam által viselt elsőfokú eljárási illeték összege 55.792.- (ötvenötezer-hétszázkilencvenkettő) forint.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 25 000 (huszonötezer) forint perköltséget.

Megállapítja, hogy a fellebbezési eljárásban felmerült 74.390.- (hetvennégyezer-háromszázkilencven) forint illetéket az állam viseli.

Az ítéltábla kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Nyíregyházi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására 324.510.- (háromszázhuszonnégyezer-ötszázöt) forint állam által előlegezett költséget az állam javára, míg a fennmaradó állam által előlegezett 595.233.- (ötszázkilencvenötezer-kettőszázharminchárom) forint költséget az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az 1991. augusztus 14. napján született felperes 2012. július 10. napjától állt az alperes alkalmazásában segédmunkás munkakörben, előbb határozott, majd határozatlan időtartamú munkaviszonyban, 2013. január 1. napjától kezdődően havi bruttó 98 000.- forint munkabér mellett.

[2] A felperes 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik, szakképzettsége nincs. Szakiskolában 2 osztályt végzett, bádogos szakon.

[3] A felperes 2013. február 13. napján munkavégzés közben az alperes CÍM alatti telephelyén munkabalesetet szenvedett el.

[4] A baleset az alperes Zéger CP 06 típusú 3/B-11/2013. gyártási számú betolórendszerű, optimalizáló, daraboló és hibakiejtő körfűrészgépén leszedő munkatevékenység végzése során következett be akként, hogy az automata üzemmódban működő és ki nem kapcsolt állapotban lévő optimalizáló körfűrészgép hullámrácsos védőburkolata alatt a munkavállaló felperes akaratlagosan és indokolatlanul benyúlt a hulladékanyag kiszedése céljából a munkadarab leszorítóegysége alá és egyben a fűrészláncra fölé.

[5] A baleset során a felperes a jobb kéz III-IV-V. ujjának amputációját, a II. ujj kiterjedt ín- és lágyrész sérüléseit szenvedte el. A jobb kéz III-IV-V. ujjak hiánya észlelhető, a II. ujj mozgásai teljesekek, az I. és II. ujjal gyűrűképzés és kulcsfogás, valamint a II. ujjhegy tenyérhez történő érintése lehetséges. A felperes állapota 2013. májusától véglegesnek tekintendő.

[6] A felperesnél a jobb kéz állapota miatt élete közepes mértékben elnehezült, jobb kezével biztonságosan fogni nem tud, jobb kezével munkát végezni képtelen. Felperes önmagát ellátja, de például inget begombolni nagyon nehezen tud. A felperes egykezes házi munkák ellátására képes, azonban jobb kézzel megfelelő erővel fogni nem képes, a tárgyakat elejti, kerti munkára, ház körüli munkára alkalmatlan. Társas kapcsolatai kezének állapota miatt beszűkültek, felperesnél zárkózottság következett be. A jobb kéz igénybevételét igénylő szabadidős tevékenységekre, sportolásra alkalmatlanná vált.

[7] A felperes baleseti eredetű egészségkárosodása és más betegség hiányában az össz-szervezeti egészségkárosodása 20%, munkaképesség csökkenése 30% mértékű azzal, hogy a jobb kéz állapota miatt életvitele közepes mértékben elnehezült, hiszen a domináns jobb kezén hiányzó középső-, gyűrűs- és kisujj miatt korlátozva van a munkavégzésben, csökkent a kéz fogó- és szorító ereje, jobb kezével biztonságosan fogni nem tud, jobb kezével munkát végezni képtelen, így kétkézes munkák végzésére alkalmatlanná vált, ennek megfelelően szabad munkaerőpiaci munkavállalási esélyei, figyelembevételével szakképzetlenségét is, minimálisnak mondhatók. Kétkézes tevékenységet nem igénylő munkakörben foglalkoztatható, faipari üzemből őrzési, portási feladatok ellátására lehet képes. A baleseti egészségkárosodáson belül a balesettel összefüggésbe hozható pszichés károsodása 5% körüli részegészség-károsodást jelent.

[8] A felperes a baleset miatti veszteségélményét feldolgozni nem tudja, ez erőteljesen frusztrálttá teszi, melyből fakadóan feszültségét, agresszív késztetéseit, indulatait nehezen kezeli. A balesethez a baleset bekövetkezését követően, közel 3 év után is igen impulzívan, nagy indulati kötöttséggel viszonyult. A felperesnél pszichoterápiás segítséggel fejleszthető lenne a feszültségtűrőképesség, a frusztráció és szorongás kezelése, veszteségélmény feldolgozása, azonban a személyiség jellemzőit illetően kevésbé alkalmas a pszichoterápiára.

[9] A felperes jobbkezes, így a jobb kéz ujjainak elvesztéséből adódó ügyetlenségét, tehetetlenségét mélyen megéli, mely mindennapjaiban a leghétköznapibb teendőiben is jelentkezik. Társas kapcsolataiban is beszűkültség, zárkózottság következett be. Munkavállalásában, önellátásában jelentős korlátozottságot él meg, mindez negatívan hat ki

önértékelésére, jövőképe, hangulati életére. A balesettel összefüggésbe hozható veszteségei munkahelyének, munkaképességének, párkapcsolatának elvesztése a felperesnél további negatív súlyosbító hatással vannak lelkiállapotára.

[10] A felperes jelenlegi feszült, erőteljesen frusztrált állapota következtében, amennyiben képes lenne munkavállalásra, úgy számára ez a lelki állapot megnehezítené a munkatársakkal való együttműködését, a szociális kapcsolatokban való alkalmazkodását, ugyanakkor a munkavállalás, a munkára való alkalmasságban némiképp pozitív hatású is lehetne önértékelésére, lelki állapotára.

[11] A felperes értelmi állapotát a baleset gyakorlatilag nem befolyásolta, ugyanakkor a baleset, majd az azt követő konkrét élmények felperest frusztrálták, rigidebbé tették személyiségét a korábbi állapotához képest. A jelenlegi, a munkavállalással kapcsolatos negatív attitűdje összefügg a munkahelyi balesettel, annak pszichés következményeivel. A felperes már korábban is beilleszkedési nehézségekkel küzdött, úgy az iskoláztatás, mint a munkavállalás tekintetében, ugyanakkor a balesetet megelőzően ez az állapot még nem lépte át a beilleszkedési képtelenség határvonalát.

[12] A felperes 2013. szeptember 9. napjáig baleseti táppénz ellátásban részesült, majd annak lejártával a felperes a munkaviszonyát felmondta. Az alperes ügyvezetője, (ÜGYVEZETŐ NEVE) a felmondás kézhezvételét követően a 2013. szeptember 16. napján kelt levelében tájékoztatta a felperest, hogy a munkájára továbbra is igényt tart, felajánlotta, hogy portásként, vagy átképzéssel targoncavezetőként a megváltozott munkaképességéhez igazodó, a korábbi munkabérével egyező összegű havi bérrel foglalkoztatná. A felperes a felajánlást nem fogadta el, így munkaviszonya 30 nap felmondási idő figyelembevételével 2013. október 8. napjával megszűnt.

[13] A felperes részére 2013. augusztus 29. napjától: havi 11.620.- Ft, 2014. január 1. napjától: havi 11.900.- Ft, 2015. január 1. napjától: havi 12.115.- Ft, 2015. február 23. napjától: havi 8.085.- Ft, míg 2016. január 1. napjától – jelenleg is – havi 8.215.- Ft baleseti járadékot folyósítottak, illetve folyósítanak.

[14] A felperest a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nagykállói Járási Hivatala 2013. október 24. napjától vette álláskeresőként nyilvántartásba, részére 2013. október 24. és 2013. december 8. napja között 46 naptári nap időtartamban, bruttó napi 1.922.- forint összesen 88.412.- forint összegben folyósított álláskeresői ellátást. A felperest 2014. július 31-én és 2015. június 22-én kiközvetítették, de a felajánlott munkát nem fogadta el.

[15] A felperes 2014. szeptember 30. és 2014. október 1. napja között (2 nap időtartamban) a (MUNKÁLTATÓ 1)-nél állt munkaviszonyban, ahol 2.680.- forint munkaviszonyból származó jövedelemre tett szert, majd 2017. november 27. napjától 2018. március 2. napjáig az (MUNKÁLTATÓ 2)-nél, ahol 2018. évben 158.700.- Ft munkabérben részesült.

[16] Egyszerűsített foglalkoztatásból származó jövedelmet szerzett 2014. május 1. és 2014. június 30. napja, 2015. március 1. és 2015. augusztus 31. napja, 2016. február 1. és február 29. napja között, valamint 2017. szeptember 1. és 2017. november 30. napja között, továbbá 2019. március, április, május, július és augusztus hónapokban.

[17] Az alperes 2019. március 1. napjától ismételten felajánlotta a felperesnek, hogy betanított munkásként portaszolgálati és takarítói feladatok elvégzésére vele munkaviszonyt létesítene nappalos műszakban, a (HELYSÉG 1)-ben lévő telephelyen, azonban a felperes ezt ekkor sem fogadta el.

[18] A felperes 2013. május 6. napján a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 6.M.239/2013. számon lajstromozott keresetet (továbbiakban: alapeljárás) terjesztett elő, amelyben – utóbb – 5.000.000.- forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2013. február 13. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai, a 2013. október 9. és 2016. május 31. napja közötti időszakra számított 2.384.982.- forint lejárt keresetpótló járadék és ennek az esedékesség időpontjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai, továbbá 2016. június 1. napjától a jövőre nézve havi 77 490.- forint keresetpótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[19] A keresete indokaként arra hivatkozott, hogy az alperesnél elszenvedett baleset azért következett be, mert az alperes a felperes foglalkoztatására és a munkavédelemre vonatkozó szabályokat megsértette. Az 5 000 000 Ft összegben megjelölt nem vagyoni kártérítés összege arányban áll a felperes baleseti eredetű egészségkárosodása mértékével és a felperes egyéb körülményeivel, azon hátrányokkal, amelyeket a felperes a baleset miatt elszenvedett. A jövedelepótló járadék vonatkozásában arra hivatkozott, hogy ok-okozati összefüggés van a munkavállaló felperes esetében a perbeli munkabaleset és a munkaviszony megszüntetése között, mivel a felperes a perbeli baleset miatt nem kívánt a munkáltató alperesnél tovább dolgozni. Ezért a munkavállaló felperesnek kárenyhítési kötelezettsége nincs.

[20] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmében hivatkozott elsődlegesen arra, hogy a kárt a munkáltató alperes ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia, és arra, hogy a balesetet a munkavállaló felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartása okozta. Arra az esetre, ha a bíróság kármegosztást alkalmazna, arra hivatkozott, hogy a munkavállaló felperes vétkes közrehatása miatt a felelőssége majdnem a 100 %-os mértékhez közelít. Alperes jogi képviselője a felperes 5 000 000 Ft mértékű nem vagyoni kártérítés kereseti követelésének nem csak a jogalapját, hanem az összecszerúságát is vitatta, míg a jövedelepótló kártérítés körében arra hivatkozott, hogy nincs ok-okozati összefüggés a felperesnek az elmaradt munkabér jövedelme és a perbeli baleset között, mivel a baleseti táppénz lejártá után a felperes szüntette meg a munkaviszonyát az alperesnél, holott a korábbi munkabérét megváltozott munkaképességével is elérte volna, a munkaviszony fenntartása a felperestől elvárható lett volna.

[21] Az alperes a felperes keresetpótló járadék iránti követelését összecszerúságában – a számítás alapjául szolgáló adatok és a számítás módszere tekintetében – nem vitatta.

[22] Az elsőfokú bíróság a 2016. június 2. napján kelt, 6.M.239/2013/69. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1.250.000.- forint nem vagyoni kártérítést és ennek 2013. május 1. napjától számított törvényes késedelmi kamatait, valamint 1.192.461.- forint lejárt járadékot, mint elmaradt jövedelemként felmerült vagyoni kártérítést és ennek 2015. január 29. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2016. június 10. napjától minden hónap 10. napjáig havi 38.745.- forint járadékot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Ítéletében kötelezte az alperest az állam javára 174 400 forint illeték és 270 425 forint állam által előlegezett költség megfizetésére.

[23] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az alperesi munkáltató kártérítési felelősségét megállapította, ugyanakkor a felperesi munkavállaló vétkes közrehatására figyelemmel a felek között a kármegosztás arányát – Hajzer Menyhért igazságügyi munkavédelmi szakértő szakértői véleményét alapul véve – 50-50%-ban állapította meg. Erre tekintettel az alperest a felperes által igényelt lejárt, illetőleg 2016. június 10. napjától megállapítani kért járadékösszeg 50%-ának megfelelő összegben marasztalta.

[24] Az elsőfokú bíróság a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igénye körében – értékelve dr. Fodor Mihály igazságügyi orvosszakértő és dr. Csiky-Mészáros Mária igazságügyi pszichológus szakértő véleményét – a felperes oldalán értékelhető tények és körülmények alapján a nem vagyoni kártérítés mértékét 1.250.000.- forintban állapította meg.

[25] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, álláspontja szerint a felperestől nem várható el, hogy az alperesi munkáltatóhoz visszamenjen dolgozni.

[26] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő, amelyek alapján eljáró Nyíregyházi Törvényszék a 2017. február 3. napján kelt, 4.Mf.21.187/2016/3. sorszámú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a nem vagyoni kártérítés összegét 2.500.000.- forint összegre felemelte, egyidejűleg mellőzte a felperest az alperes részére perköltség fizetésére kötelező ítéleti rendelkezést azzal, hogy a peres felek maguk viselik saját elsőfokú perköltségüket. Az alperes által fizetendő elsőfokú eljárás illetékét 221 500 forintra felemelte és kötelezte az alperest 765 200 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[27] A törvényszék szerint az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy a munkáltató felelősséggel tartozik a bekövetkezett munkahelyi balesetért, az Mt. 166. § (2) bekezdésének a) pontja alapján nem mentesülhet a kár viselése alól. A másodfokú bíróság egyetértett a kármegosztás arányának 50-50%-ban történő megállapításával is, ugyanakkor a felperest ért sérelem súlyát, nagyságát, hatását és következményeit mérlegelve – figyelemmel a felperes pszichés károsodására és a felperesi közrehatásra – a nem vagyoni kártérítés összegét felemelte.

[28] A kárenyhítési kötelezettség teljesítése körében az elsőfokú bíróság által kifejtett álláspontot osztotta, hangsúlyozva azt a tény, hogy a felperes munkaviszonya a saját felmondása miatt szűnt meg, pszichés állapotára figyelemmel, a terhére nem lehetett

értékelni. Annak bizonyítása, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem megfelelően tett eleget, az alperes kötelezettsége, ugyanakkor az alperes a fenti körülményen kívül másra e körben nem hivatkozott.

[29] A jogerős ítélet alapján az alperes fizetési kötelezettségének a felperes felé eleget tett és megfizette az állam által előlegezett, terhére rótt eljárási illetéket és állam által előlegezett költséget.

[30] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a 2018. május 2. napján kelt, Mfv.I.10.372/2017/3. számú részítéletében a Nyíregyházi Törvényszék 4.M.21.187/2016/3. számú ítéletének a vagyoni kártérítésről hozott döntését – az illeték és költségviselésre vonatkozó rendelkezéseiben, valamint ebben a körben a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.239/2013/69. számú ítéletére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte és a vagyoni kártérítés vonatkozásában az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, egyebekben a törvényszék nem vagyoni kártérítésről hozott döntését hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy a baleset bekövetkezésében a felperes felelőssége 70%, az alperesé 30%. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak – felhívásra – 150.000 forint elsőfokú, 200.000 forint másodfokú, és 250.000 forint felülvizsgálati eljárási részilletéket.

[31] A Kúria részítéletének indokolásában kifejtette, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül vontak le arra következtetést, hogy az alperesnek a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján nem sikerült magát teljesen mértékben kimentenie a felperes munkabalesetével összefüggő kártérítési felelősség alól, egyrészt amiatt, mert a felperest a baleset az alperes optimalizáló körfűrészgépén érte, leszedő munkatevékenység végzése során, így a balesetet a munkáltató ellenőrzési körébe tartozó körülmény okozta, másrészt amiatt, mert az eljáró bíróságok a beszerzett bizonyítékokkal összevetve helyesen értékelték Hajzer Menyhért munkavédelmi szakértő szakvéleményét. Jogszerűen állapították meg, hogy a baleset bekövetkezésének nem kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása volt az oka, hiszen az alperes által a felülvizsgálati kérelemben sem vitatottak szerint a munkavédelmi szakértői vélemény az alperes terhére több mulasztást is megállapított, így azt, hogy nem részesítették a felperest a körfűrészgépre vonatkozó munkavédelmi oktatásban, nem ellenőrizték, hogy betartja-e az utasításokat. A gép nem felelt meg teljes mértékben a munkabiztonsági előírásoknak, ugyanis a perbeli fűrészgépen nem volt olyan műszaki megoldás (magnövelt védőrács) kialakítva, amely az akaratlagos, szándékos, veszélyes térbe történő benyúlást megakadályozta volna.

[32] A Kúria álláspontja szerint, miután az alperes oldalán megállapítható fenti munkavédelmi kötelezettségsegszegések közrehatottak a felperes balesetének bekövetkeztében, így kármegosztás alkalmazásának helye volt. A Kúria ugyanakkor rámutatott arra, hogy a baleset oka a felperes elővigyázatosságot figyelmen kívül hagyó, szándékos magatartása volt, amikor indokolatlanul benyúlt a vörösre festett biztonsági rács alá, meghajolva úgy, hogy a gép leállítását eredményező rács felemelését elkerülje. E szerint a felperes az élettapasztalattal is kirívóan ellentétesen járt el, ezért a reá terhesebb kármegosztási arány alkalmazása volt indokolt.

[33] A Kúria az alperes által hivatkozott Mt. 167. § (1) bekezdésének második fordulatával összefüggésben kifejtette, hogy az előreláthatóság annak értékelését jelenti, hogy adott helyzetben a munkáltatónak az Mt. 6.§-át alapul véve miről kellett tudnia. A munkáltatónak a károkozás időpontjában nem a pontos kárösszeget, hanem a kár nagyságrendjét és fajtáját kell előre látnia, a károkozás időpontjában az alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a felperesnek a balesetből következően elmaradt jövedelemben keletkező kára keletkezhetsz. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a kárenyhítési kötelezettség megsértése esetén előfordulhat az, hogy a munkáltató a felperes elmaradt jövedelmét nem teljes mértékben, vagy a balesetben történő közrehatás mértékétől eltérően (adott esetben 30%-tól kisebb mértékben) köteles a munkáltató megtéríteni.

[34] Az Mt. 167. § (2) bekezdésének második fordulatával összefüggésben utalt arra, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettsége körében rendelkezésre álló peradatokat az eljáró bíróságok nem megfelelően vizsgálták. Ezzel összefüggésben a Kúria rámutatott arra, hogy bár az eljáró bíróságok értékelték a pszichológus szakvéleményét a felperes pszichés állapotáról, a balesethez és a munkahelyéhez történő viszonyulása körében, ugyanakkor elmaradt annak vizsgálata, hogy a felperesnek a balesettel kapcsolatos élményei, veszteségérzete mennyiben akadályozzák akár az alperesnél, akár máshol a munkavállalását, ez mennyiben járult hozzá a munkaviszonyának megszüntetéséhez, továbbá, hogy a felperes a munkahelye elvesztése és az álláskeresés esetleges elmaradásának következményeit mennyire képes belátni. Ennek vizsgálata a Kúria álláspontja szerint szakkérdés, ennek ismerete nélkül nem lehet jogszerűen állást foglalni arról, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségét mennyiben szegte meg, illetve levonásba helyezhető-e bármely olyan összeg, amelyet az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna.

[35] Erre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság számára előírta a felperes kárenyhítési kötelezettsége megsértésére vonatkozó további bizonyítás lefolytatását.

[36] A Kúria részitélete alapján a megismételt eljárás a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 6.M.244/2018. számon indult meg, majd jogszabályon alapuló jogutódlás folytán a Nyíregyházi Törvényszék előtt 4.M.70.002/2020., illetőleg szünetelést követően 4.M.70.222/2020. számon folytatódott tovább.

[37] A megismételt eljárásban a felperes a keresetpótló járadék iránti igényét módosította, azt 2019. november 1. napjától havi 42.276.- forintban kérte megállapítani, egyidejűleg kérte az alperest a 2018. szeptember 1. napjától 2019. október 31. napjáig lejárt és meg nem fizetett, mindösszesen 1.356.775.- forint hátralékos keresetpótló járadék megfizetésére kötelezni. A felperes hivatkozott arra, hogy az alperessel fennálló ellenséges viszonya miatt az alperesnél semmilyen körülmények között nem kíván dolgozni, míg más munkáltatóknál a pszichés állapota, a hiányzó „félkeze”, valamint szerény képességei miatt nem kap munkát.

[38] Az alperes a felperes járadék iránti igényének elutasítását kérte. Változatlanul állította, hogy a felperes nem tett eleget az Mt. 167. § (2) bekezdésében meghatározott kárenyhítési kötelezettségének.

[39] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a felperes keresetpótló járadékra való jogosultsága, illetőleg kárenyhítési kötelezettségének elmulasztása körében bizonyítást foganatosított, tanúkat hallgatott meg, beszerezte a felperes időközbeni munkáltatására vonatkozó adatokat, illetőleg szakértőként rendelte ki Bujdosó Balázs gyógypedagógus és pszichológus igazságügyi szakértőt.

[40] A Nyíregyházi Törvényszék a 2020. december 2. napján kelt, 4.M.70.222/2020/9. számú ítéletével a felperes keresetpótló járadék iránti keresetét elutasította. Rendelkezett arról, hogy a feljegyzett kereseti illetéket és az állam által előlegezett költséget az állam viseli, valamint marasztalta a felperest 50.000.- Ft perköltségben.

[41] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperesnek az üzemi balesettel kapcsolatos élményei – figyelemmel a személyiségegyeire is – egyértelműen olyan mértékűek voltak, amelyek gátját képezték annak, hogy a felperes az alperes által igazoltan felajánlott és adekvát állást (helyesen portás) elfogadja. Ugyanakkor a törvényszék a felperes perbeli nyilatkozatai, az üzemi balesetet követő foglalkoztatási adatok és a pszichológus szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy a felperes vétőképeséssel rendelkező személyként képes felismerni magatartásának következményeit. A törvényszék álláspontja az volt, hogy járadék kizárólag akkor követelhető a károkozótól, ha a károsult neki fel nem róható okból nem tudja megkeresni az üzemi baleset előtti keresetét. Ebből következően, ha a kár bekövetkezését az elvárható magatartást nem tanúsító károsult okozta, akkor e magatartásának következményeit maga a károsult viseli. Az elsőfokú bíróság szerint a felperestől elvárható, hogy képességeinek és adottságainak megfelelő munkát keressen, képzésen vegyen részt, regisztráltassa magát munkanélküliként, összességében az, hogy együttműködjön saját foglalkoztatása érdekében a foglalkoztatási szervvel. Álláspontja az volt, hogy az alperes sikeresen bizonyította a perben, hogy a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, emiatt járadékra nem jogosult, így a felperes keresetét elutasította.

[42] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság kötelezze az alperest mindösszesen 1.948.639.- forint lejárt keresetpótló járadék és ennek 2019. november 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatai megfizetésére, egyidejűleg kötelezze az alperest 2021. január 1. napjától havi 42.276.- forint keresetpótló járadék megfizetésére, valamint marasztalja első- és másodfokú perköltségeiben.

[43] A felperes fellebbezésében tévesen a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényre hivatkozva a rendelkezésre álló bizonyítékoknak az elsőfokú bíróság általi értékelésétől eltérő minősítését kérte. A felperes hivatkozott arra, hogy a szakértői véleményt az elsőfokú bíróság a szöveggörnyezetéből kiragadva, nem összességében értékelte, hanem reá terhesebben. Kérte az ítélet tényállásaként rögzíteni, hogy nem kizárólag az alperes és a közte fennálló feszültség miatt nem tudna az alperesnél munkát vállalni, hanem azért is, mert a nyírgelsei munkahely a kállósemjéni lakóhelyétől 15 km távolságban van, kerékpárral nem tud átjárni, jogosítványa és gépkocsija nincs, egyebekben pedig más módon nem tudja megoldani a munkahelyre való eljutást. Vitatta ezen túlmenően az elsőfokú ítélet indokolását amiatt is, hogy bár az ítélet tartalmazza, hogy hol és milyen módon próbált munkát keresni, de több munkáltatónál sem tudott tartósan elhelyezkedni, sehol nem érezte jól magát, illetőleg a munkát, amit elvártak tőle, nem tudta elvégezni. Ebből kifolyólag megállapítható, hogy a

személyében rejlő okok miatt a munkabaleset káros következményeit ennyi év után sem tudta feldolgozni. Hivatkozott emellett arra is, hogy nincsenek meg a képességei ahhoz, hogy bármilyen oktatáson eredményesen részt vegyen, nem képes a tanulásra.

[44] Állította, hogy munkanélküliként regisztrált, a foglalkoztatási szerv által felajánlott munkalehetőségeket amiatt nem fogadta el, mert képességei alapján azt nem tudta volna elvégezni. Összességében a szakértői véleményben írtak, miszerint nem képes feldolgozni a balesetnek az életsorsára való negatív hatását, illetőleg a pszichoterápiás beavatkozás sem járna garantált eredménnyel, valamint jobbkezesességét tekintve a baleseti sérülés a magánéleti, társadalmi, illetőleg a munka világában való életét jelentős mértékben elnehezíti, alátámasztják, hogy más munkáltatónál való foglalkoztatása csak átmeneti lehetett és távlatilag sem valószínű, hogy a jövőbeni alkalmazása sikeres lenne. Álláspontja szerint hosszútávon is képtelen a munka világában boldogulni.

[45] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a Kúria részitélete által kijelölt körben a lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett szakértői vélemény alapján helyesen állapította meg, hogy a felperes értelmi állapotát a baleset gyakorlatilag nem befolyásolta. A per adataiból az a következtetés vonható le, hogy a felperes vétőképes, hiszen képes cselekedetei következményeit felismerni, illetőleg képes az érdekeinek megfelelő cselekvésre, amit alátámaszt az, hogy a perbeli hivatkozása szerint nincs munkaviszonyból származó jövedelme a baleset óta, ugyanakkor ezzel szemben bizonyítottá vált, hogy több munkahelye is volt, ahol munkabérben részesült, amivel a célja nyilvánvalóan az volt, hogy magasabb összegű járadékhoz jusson.

[46] Az ítéltábla a felperes fellebbezését a polgári perrendtartásról szóló, 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 630. § (1) bekezdése értelmében a polgári perrendtartásról szóló, 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) rendelkezései alapján bírálta el, a határozatot a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendeletet 27. § (1) és (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

[47] Az ítéltábla a felperes fellebbezését nem találta alaposnak.

[48] Az elsőfokú bíróság a tényállást az 1952. évi Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával a szükséges mértékben feltárta és abból helytállóan következtetett a felperesi kereset alaptalanságára. Álláspontjának indokolásával az ítéltábla egyetértett, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét, annak helyes indokai alapján, figyelemmel az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése rendelkezéseire, helybenhagyta.

[49] A felperes fellebbezése alapján az ítéltábla az alábbiakra mutat rá:

[50] Az Mt. 167.§ (2) bekezdésében írt kárenyhítési kötelezettség a károkozó helytállási kötelezettségének mértékét csökkentő tényező.

[51] A kárenyhítési kötelezettség azt jelenti, hogy a munkavállalónak a megmaradt munkaerejét hasznosítania kell. A Kúria 1/2018.(VI.25.) KMK vélemény III/5. pontja szerint **a munkavállaló szándékosan nem tesz eleget a kárenyhítési kötelezettségének, ha az egészségi állapotát és az egyéb körülményeket, például életkora, szakképzettsége, átlagos közlekedési feltételekkel megközelíthető munkahely megléte stb. figyelembe véve a munkaerejét nem, vagy nem a tőle elvárható mértékben, módon hasznosítja. A kárenyhítési kötelezettség teljesítésének elmulasztását a munkáltatónak kell bizonyítani.**

[52] Ebből következően is a perbeli eset összes körülményeit – a sérült életkorát, szakképzettségét, a lakóhelyén, valamint közvetlen környékén meglévő munkalehetőségeket, stb. – mérlegelve lehet azt megállapítani, hogy a munkavállalónak módjában áll-e a munkaerejét hasznosítania és a jövedelemvesztéseget ezzel csökkenteni, ugyanakkor a károsult csak olyan intézkedések megtételére köteles, amelyek észszerűek és erejét, teljesítőképességét nem haladják meg. A kárenyhítési kötelezettség két nagy területe a gyógyíttatáshoz és a munkavállaláshoz kapcsolódik. A munkavállaló maga is köteles tevékenyen közreműködni saját felgyógyulásában, illetve abban, hogy állapota ne rosszabbodjon, azaz köteles alávetni magát azoknak a gyógy módoknak, amelyek nagy valószínűséggel segítik gyógyulását. Emellett a kárenyhítési kötelezettség arra is kiterjed, hogy a munkavállaló új munkát vállaljon, átképzést követően akár más munkakörben, munkaterületen helyezkedjen el.

[53] A 67% mértékű munkaképesség-csökkenésnek megfelelő rokkantság a hosszabb idő óta egységes bírói gyakorlat értelmében nem teszi kötelezővé a sérült számára a maradék munkaereje hasznosításának kötelezettségét (BH2004.207.). Ugyanakkor a felperes egészségkárosodása körében beszerzett és a felek által nem vitatott, dr. Fodor Mihály igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye szerint a felperes baleseti eredetű egészségkárosodása – egyebekben más értékelhető betegség hiányában össz-szervezeti egészségkárosodása is – mindössze 20%, míg munkaképesség-csökkenése 30%.

[54] Tényszerűen megállapítható volt, hogy a felperest a baleset fiatal felnőttként érte, úgyszintén az is, hogy a felperes mindösszesen 8 általános iskolai osztályt végzett, azt is gyenge eredménnyel, szakiskolai tanulmányait nem fejezte be, ilyen módon szakképzettséggel nem rendelkezik. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy képességeihez igazítottan nem kereshet munkát, és ne kellene törekednie állandó jövedelemmel járó munkalehetőség keresésére. A baleset óta eltelt 8 évben azonban ennek jelét nem mutatta, beletörődött helyzetébe, mely viszont az alperes kártérítési kötelezettségének nem lehet alapja.

[55] A felperes lakóhelye (HELYSÉG 2)-ben van, amely Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik kisebb települése és ahol – alperes által sem vitatottan – viszonylag magas arányú a munkanélküliség. A település azonban a megyeszékhelytől, Nyíregyházától mindössze 20 km-re található, mely tömegközlekedési eszközzel jól megközelíthető, ennek ellenére a felperes évekig nagybátyjánál (HELYSÉG 3)-n élt és „tekergett”, néhány hónapos munkaviszonya alatt a munkavégzése nem volt megfelelő, munkatársait dobálta.

[56] Az ítéltábla is jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperes akkori ügyvezetője, (ÜGYVEZETŐ NEVE) a felperes felmondásának kézhezvételét követően a

2013. szeptember 16. napján kelt levelében rögzítette, hogy a felperes munkájára továbbra is igényt tart, majd az alapeljárásban tanúvallomásában szintén akként nyilatkozott, hogy a felperes számára „felajánlottuk azt, hogy visszajöhet dolgozni, kiképeztük volna targoncavezetőnek” (6.M.239/2013/59. jegyzőkönyv 6. oldal 2-4. bekezdés). Emellett az alperes folyamatosan fenntartotta azt a nyilatkozatát, miszerint a felperest az alperes foglalkoztatni kívánta a megváltozott munkaképességéhez igazodó, annak megfelelő munkakör felajánlásával, esetleges átképzést követően. Ehhez kapcsolódóan az alperes a megismételt eljárásában határozatlan idejű munkaszerződés-tervezet, valamint az Mt. 46. § (1) bekezdése szerinti tájékoztató becsatolásával igazolta, hogy a felperest 2019. március 1. napjától betanított munkásként portaszolgálati és takarítói feladatok elvégzésére munkaviszony keretében alkalmazni kívánta (HELYSÉG 1)-ben, nappalos műszakban, azonban az ajánlatot a felperes nem fogadta el.

[57] A felperes az alperes foglalkoztatási szándékát egyebekben nem fogadta el valósnak, azonban az ítéltábla tekintettel arra, hogy az alperesi munkáltató peren kívül is igyekezett felperes felé a felmerülő kárigényeket rendezni, emellett a bírósági kötelezés hatására járadékfizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, teljesítette a lejárt járadék, valamint a nem vagyoni kártérítés megfizetésére vonatkozó kötelezettségét (mindösszesen 4.582.890.- forint megfizetésével melynek beszámítására igényt nem terjesztett elő), a szándékot annak megismétlése és a felperesnek való megfelelés miatt is komolynak ítélte. Az ítéltábla ezért kizárólag a felperes előadásaként tudta értékelni azt a nyilatkozatot, miszerint közte és az alperesi cég között ellenséges viszony állna fenn. Ebben a körben értékelte az ítéltábla azt is, hogy a baleset nem elsődlegesen a munkáltató hibájából következett be, a baleset oka túlnyomórészt a felperes kirívóan szabályellenes munkavégzése volt, így megalapozott indoka emiatt sem lehetett az esetleges ellenséges viszonyra hivatkozásának.

[58] Az ítéltábla rámutat arra is, hogy a felperes egészségkárosodása nem olyan mértékű és nem olyan jellegű, amely a felperes jövőbeli munkavállalását teljes mértékben ellehetetleníti azzal, hogy nyilvánvalóan a baleseti sérülése jelentősen korlátozza a fizikai munkavégzésben. Ugyanakkor a felperes fiatal életkorából következően nem számíthat arra, hogy a közeljövőben bármilyen társadalombiztosítási ellátásra jogosulttá válik, ilyen módon megélhetése megoldott lesz, és tisztában van azzal is, hogy jövedelem nélkül nyugellátásban sem részesülhet. Abból következően, hogy a balesetet követően is próbált munkaviszonyt létesíteni és jövedelmet szerezni, tisztában van azzal, hogy jövőbeni megélhetése biztosítása érdekében szükséges munkát vállalnia. A baleset idején 21 éves felperesnek az alperesnél fennálló munkahelye már a harmadik volt, és a baleset óta bizonyított munkához való hozzáállása nem támasztja alá azt a nyilatkozatát, hogy a baleset nélkül továbbra is ott dolgozna.

[59] A munkaviszonnyal rendelkező édesanyjával élő felperes személyi körülményeit mérlegelve a kárenyhítési kötelezettség körében a felperestől elvárható, hogy a munkavállalását akadályozó – egyebekben csak 5% mértékű rész-egészségkárosodást okozó – pszichés problémái megoldása érdekében pszichológus, adott esetben pszichiáter segítségét vegye igénybe, pszichoterápiás kezelésnek vesse magát alá. Úgyszintén elvárható a felperestől, hogy képzettségének hiányát pótolandó, egészségi állapotához igazodó szakképzettség megszerzésére tegyen kísérletet, regisztráltassa magát munkanélküliként, a kiközvetítéseket elfogadja, figyelemmel a lakóhelyén vagy az annak környezetében kínálkozó munkalehetőségekre.

[60] Következtes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a munkavállaló a kárenyhítési kötelezettségét akkor teljesíti, ha minden tőle elvárhatót megtett a kár csökkentése érdekében (Kúria Mfv.I.10.036/2019/7.) Ennek hiányában a munkáltató mentesül a kár azon része alól, mely ennek elmulasztásából származott, és nem kell megtéríteni az elmaradt munkabér azon részét, amely azáltal kereshetett volna meg, hogy elfogadja akár a munkáltatónak az egészségi állapotának megfelelő munkakör betöltésére irányuló ajánlatát, akár ha a balesetet követően létesített munkaviszonyában megfelelő hozzáállást tanúsít.

[61] A fentiek szerint teljeskörűen számba vett körülmények mérlegelésével az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban a kérdésben, hogy az alperes eredménnyel bizonyította azt, hogy a felperes nem tett eleget maradéktalanul az őt terhelő kárenyhítési kötelezettségnek, a balesettel összefüggésben kialakult pszichés állapota önmagában ezen kötelezettség alól nem mentesíti és a felperes tisztában van azzal, képes belátni, hogy a munkahelye elvesztése és az álláskeresés esetleges elmaradásának milyen következményei vannak. Nem bizonyította ugyanakkor a felperes azt, hogy csak a baleset miatt nem rendelkezik munkaviszonnyal és jövedelemmel. Az ítélőtábla álláspontja szerint alacsony iskolázottsága, a munkához való hozzáállása egyébként sem teremtene tartós jogviszonyt.

[62] A fentiekben kifejtettek okán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására indokot nem látott, ezért azt helyes indokainál fogva a rendelkező részben foglaltak pontosításával helybenhagyta.

[63] Az ítélőtábla a pernyertes alperes perköltségét általános forgalmi adó nélkül a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján az 1952. évi Pp. 24. § (2) bekezdés b) pontja szerint számított pertárgyérték ($12 \times 77.490.- = 929.880.-$ Ft) alapul vételével 25 000 forintban állapította meg, melynek megfizetésére a felperest az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte.

[64] Miután a Kúria a Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.21.187/2016/3. sorszámú ítéletének illeték- és költségviselésre vonatkozó rendelkezéseit kizárólag a vagyoni kártérítés vonatkozásában – az alapeljárásban hozott elsőfokú ítélet ezen rendelkezéseire is kiterjedően – helyezte hatályon kívül azzal, hogy a nem vagyoni kártérítéshez kapcsolódóan, a felek között ezen kereseti igény vonatkozásában irányadó pernyertesség-pervesztesség (50-50%) arány szerint rendelkezett az alperest terhelő illetékfizetési kötelezettségről, a megismételt eljárásban elsőfokon eljáró bíróságnak csak a vagyoni kártérítéshez kapcsolódó illetékfizetési kötelezettségről kellett határoznia. A pertárgyértékhez igazítva, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (2) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján számított illeték összegét kellett megállapítania. Ebben a körben az ítélőtábla az 1952. évi Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet pontosította akként, hogy az így számított 55 792 forint elsőfokú illetéket az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján számított 74.390.- Ft fellebbezési eljárási illetékkel együtt az állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. § alapján a pervesztes felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény okán.

[65] Az elsőfokú bíróságnak rendelkeznie kellett a perben felmerült és állam által előlegezett költségek (alapeljárásban: 772.643.- Ft) viseléséről. A valamennyi kereseti igény figyelembevételével számított pertárgyérték (5.929.880.- Ft) alapján a pernyertességi-

pervesztességi arány figyelembevételének (42-58%) megfelelően az állam által előlegezett költségekből 595.233.- (448.133.- Ft + 147.100.- Ft) forintot az állam, míg 324.510.- forintot az alperes visel.

[66] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét az 1952. évi Pp. 233. § (1) bekezdése zárja ki.

Debrecen, 2021. március 12.

Dr. Tass Edina s.k. a tanács elnöke, Dr. Csontos-Kiss Zsófia s.k. előadó bíró,
Dr. Tass Edina s.k. az aláírásban akadályozott Dr. Veszprémy Zoltán bíró helyett